

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 19 september 2013

MEDITATIE

Uw Woord is een lamp

Psalm 119 is een lange psalm. In deze psalm wordt de heerlijkheid van het Woord bezongen. De dichter wijst in allerlei uitdrukkingen op de betekenis van de woorden van God. In zijn tijd, ongeveer 3000 jaar geleden, werden daar vooral de boeken van Mozes, de wet, mee bedoeld. In onze tijd mogen we dat betrekken op de hele Bijbel.

Het Woord van God is een lamp voor onze voet. Wat een belangrijke gedachte is dat in de duisternis van deze wereld. Sommigen denken dat er geen duisternis is. Die zien alles makkelijk en zonder problemen. Ze vergeten echter dat een mens sterven moet. Anderen denken dat ze het zelf wel licht kunnen maken. Dat is echter een vergissing. En weer anderen denken dat er geen licht is. Ook dat is een verkeerde gedachte. Er is licht en het volk dat in duisternis wandelt zal een groot licht zien (Jes. 9: 1). Gods Woord is een lamp en een licht. Laten we dat Woord horen (in de prediking), lezen en over-

Uw woord is een lamp voor mijn voet, en een licht voor mijn pad.

Psalm 119:105

leggen want daardoor wil God het werk der genade in ons beginnen en ons er ook bij bewaren, verdiepen en volbrengen (DL 5:14). De Heilige Geest past het Woord toe en Hij opent de ogen voor het licht van Gods Woord. Het Woord is een boodschap van God. Er staat in de tekst heel duidelijk: Uw Woord. Het woordje 'Uw' wijst op God en op de HEERE (zie vers 107). God zendt Zijn boodschap en Zijn licht in een verloren en duistere wereld. Niemand vraagt er van nature om. Niemand is er om verlegen. Als het komt wil niemand luisteren. Voor de Heere is geen plaats in de herberg. Toch komt het heilzame Woord van God in de wereld. Daar zit Gods welbehagen achter.

God doet dat omdat Hij God is en omdat Hij naar verloren mensen wil omzien. Hij doet het om de eer van Zijn Naam en om de zaligheid van zondaren. Het licht schijnt in de duisternis. Gods vrije genade komt alleen uit God. Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Dat maakt ook het wonder van het Woord uit. God komt tot mensen. En God wil wonen en werken in een donkere wereld. Reeds onmiddellijk na de zondeval heeft God gesproken (Gen. 3: 15). Onze goede God (art. 17 NGB) spreekt zo ook vandaag. Uw Woord is de waarheid. God heeft bemoeienissen met zondige mensen. Laten we dat niet vergeten. Ook vandaag niet.

Uw Woord is een lamp. Het Woord als lamp en licht. Daarin ligt de gedachte dat de Heere ons door dit Woord iets wil duidelijk maken. Het woord maakt ook dingen duidelijk. Het Woord leert ons de hopeloosheid van de gevallen mens. Daar hebben we van nature geen zicht op. Het Woord zegt ons eerlijk en duidelijk wie en wat een mens is. Lees Rom. 3: 1-21 maar rustig door. Dat is het beeld van ieder mens van nature. Het woord wijst ons ook op de weg van redding. Die wordt niet gevonden in onszelf. Helaas proberen zondige mensen zichzelf op allerlei manieren te redden. Het Woord wijst dat af. Het Woord wijst op Christus. Het Woord is vlees geworden. "En het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van den Vader), vol van genade en waarheid." (Joh. 1:14). In en door Christus worden zondaren zalig. Bij Hem zijn schuldige mensen welkom. In genade laat God die boodschap brengen in deze wereld. God komt tot mensen met de Zoon van Zijn liefde (Joh. 3: 16). In Hem is licht en leven voor duistere mensen. Het Woord wijst ons ook op het ware geloof. Door het geloof krijgt dit Woord waarde in het leven. Het ware geloof omhelst Christus en Zijn gerechtigheid. Het ware geloof is een grond voor dingen die we niet zien. Het geloof heeft alleen maar houvast in Christus, zoals

Inhoud

91e jaargang

Nr. 50

- 1 Uw Woord is een lamp
- 2 De stijl van onze kleding (2)
Wat zegt onze Catechismus?
- 3 De Heilige Geest:
De Geest der aanneming tot kinderen (19)
- 4 Van Overzee: De opening van een
nieuw schooljaar
- 5 Even maar...
- 6 In goede orde: Tweede huwelijk
- 7 John Bunyan in Nederland (4)
Geestelijke herkenning
- 8 De kerk was tot op het bot verdeeld (1)
- 9 Ken uw gemeenteleden
- 11 Boekennieuws
- 12 Kerknieuws
- 12 Berichten
- 14 Kerkdiensten

God Die in het Woord aanwijst. Hebt u, heb jij, al gezien dat alles buiten Christus geen waarde heeft voor God? Paulus spreekt de taal van het geloof. Luister naar zijn ondervinding: "Ja, gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen." (Filip. 3 :8)

Tenslotte wijst de dichter op mijn voet en mijn pad. Daarmee wordt bedoeld op de levensweg. Het gaat steeds weer om de concrete inhoud van het leven. Van nature leven we naar onze zondige inzichten. Een boos hart is de grootste vijand van elk mens. Het Woord wijst ons op God en Zijn heilzame geboden. Als de Geest kracht doet in ons leven komt er een diep verlangen om naar Gods wet en Gods inzettingen te leven. Dat is overigens ook een zeer goed leven. Geen leven zo goed en vruchtbaar als het leven met de Heere. Henoch wandelde met God en hij heeft de tijdelijke dood niet eens ondergaan. Zo

goed is het leven met de Heere. Het is een leven van blijdschap en vreugde in God. Vandaar dat de tekst ook staat in een Psalm. Psalmen moet je zingen en zingen is een zaak van het hart en van diepe vreugde. Het Woord wijst ons op Gods goede geboden in zondige wereld. Door de zonde leven we in duisternis. Helaas hebben we daar geen last van. Het is de Geest die de ogen daarvoor opent. Het is ook de Geest Die wijst op het Woord, Christus. Alleen in Hem ligt het leven. Wat een wonder als deze Zaligmaker zich in ons zondige leven openbaart. Dan wordt Hij alles voor ons. Dan komt Hij in het Woord tot ons. Dan krijgen we Hem nodig voor onze schuld, ellende en verlorenheid. Dan is er licht in Hem: 'In Uw licht zien wij het Licht'. Kom, kinderen Gods, het licht schijnt in deze wereld. Het schijnt ook in de harten (2 Kor. 4:6). Waar dat Licht schijnt, daar is geen gebrek. Laten we dan uitgaan tot deze Heiland. De Zaligmaker van zondaren. Ook vandaag.

Amersfoort,

ds. W. Visscher

wat ze met hun onthullende kleding aan gevoelens opwekken bij jongens? Wie kan dat meisjes beter uitleggen dan hun eigen vader? En wie kan meisjes beter helpen een stuk onzekerheid te overwinnen dan een vader die ze laat merken dat hij van zijn dochters houdt, en die vindt dat ze er netjes en mooi uitzien? Ook dat ze niet allerlei hulpmiddelen nodig hebben om daarmee juist hun schoonheid te grabbel te gooien?

Ik ben bang dat vele ouders in de opvoeding - net als Eli - hun kinderen nooit zuur durven aan te zien en het maar laten gebeuren. Of dat ze zich stellen op het standpunt: 'Ik heb het gezegd, nu moeten ze het zelf maar weten'.

Ik weet dat er ook ouders zijn die eerlijk regelmatig mee worstelen, maar die hun kinderen er niet vanaf kunnen houden om toch steeds de grenzen op te zoeken.

Verwoestende werking van de zonde

De verleiding van de wereld en de aantrekkingskracht van de mode en de zonde zijn zo groot dat het ertegen waarschuwen nauwelijks nog effect lijkt te hebben. Toch mogen en kunnen we niet zwijgen over Wie de belangrijkste plaats moet hebben in ons leven. Steeds duidelijker komt openbaar dat de satan bezig is om via het terrein van de kleding, via het omgaan met ons lichaam en het terrein van liefde en seksualiteit, alles te verwoesten wat de Heere ons in Zijn algemene genade nog gelaten heeft.

Ging er dan vroeger niets mis? De zonde tegen het zevende gebod is van alle tijden. Maar wie enigszins de tijdgeest op zich laat inwerken, die voelt dat de satan vooral het terrein van het zevende gebod gebruikt om onze westerse samenleving van binnen uit te verwoesten.

Welke ouder heeft nog de moed om

Wie zich door Gods Woord laat gezegd, wil niet anders dan kuis, ingetogen en eerbaar door het leven gaan, ook in onze tijd.

2

De stijl van onze kleding

Wat zegt onze Catechismus?

Leeft onder ons nog wel wat er staat in onze Catechismus bij de uitleg van het zevende gebod? Er staat in antwoord 108: 'Dat alle onkuisheid van God vervloekt is, en dat wij daarom, haar van harte vijand zijnde, kuis en ingetogen leven moeten, hetzij in den heiligen huwelijken staat of daarbuiten.'

De Catechismus spreekt hier de Bijbel na om ons te bewaren voor de zonde van onkuisheid. Onkuisheid verwoest immers niet alleen het lichaam maar ook de ziel. Is het ook niet voluit Bijbels dat onze Catechismus in antwoord 109 een heel duidelijk verband legt tussen uiterlijk en innerlijk? Daar staat: 'dewijl ons lichaam en ziel tempelen des Heiligen Geestes zijn, zo wil Hij, dat wij ze beide zuiver en heilig bewaren; daarom verbiedt Hij alle onkuisse daden, gebaren, woorden, gedachten, lusten, en wat den mens daartoe trekken kan.'

Het is een opdracht van de Heere om in deze tijd een voorbeeld te zijn dat

het ons niet alleen om het uiterlijke, het lichaam gaat. Wat geeft dat een vrede en rust, als we zo onze identiteit als christen mogen vasthouden. Wat ligt er hier een taak voor de ouders in de opvoeding. Om onze kinderen/jongeren te leren respect te hebben voor hun eigen lichaam en dat van een ander.

Taak voor beide ouders

Een taak voor ouders, beide. Het is opvallend dat ik meestal van moeders hoor dat ze worstelen met de kleding van hun dochters. Zouden vaders dit niet doen?

Kinderen in de puberteit zijn vaak heel naïef en onzeker en willen dat camoufleren met hun kleding. En die kleding moet dan niet uit de toon vallen bij leeftijdgenoten. Ze willen erbij horen. De zoektocht naar kleding is vaak ook een zoektocht naar het vinden van de eigen identiteit: wie ben ik nu eigenlijk en wie wil ik zijn?

Maar wie legt onze meisjes uit dat ze in hun naïviteit niet in de gaten hebben

De Geest der aanneming tot kinderen

'Want gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze; maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen, door Welken wij roepen: Abba, Vader.'

Romeinen 8:15

zijn/haar kinderen eerlijk te corrigeren en voor te houden wat de Heere van ons en onze kinderen vraagt? Is het ook niet verdrietig dat velen in onze kringen niet meer willen weten van het Bijbelse onderscheid in kleding tussen man en vrouw?

Iedereen weet dat, als je er als meisje of vrouw sexy en uitdagend wilt uitzien, je dan een (te strakke) broek of rokje aan moet doen. Tegelijk vindt iedereen dat een vrouw die zich smaakvol in een jurk kleedt er heel elegant uitziet. Zij oogst bewondering omdat ze echte vrouwelijkheid uitstraalt. Echte vrouwelijkheid verhoogt de vrouw. Een sexy-uitstraling verlaagt haar.

Toch kledingadvies?

Misschien zegt iemand: wat betekent kuis, ingetogen en eerbaar concreet? Dat betekent dat een meisje/vrouw zich niet kleedt in een broek. Dat de legging niet gebruikt wordt om de rok of jurk steeds korter te maken. Dat de lengte van de jurk of rok lang genoeg is, zodat je iemand die tegenover je zit gewoon kunt aankijken zonder dat je ziet wat je niet wilt zien.

Dat de kleding niet zo strak is dat je werkelijk bijna alles eronder kunt zien. Dat de bovenkleding niet onthutsend en provocerend is. Dat jongens broeken dragen die ze niet steeds moeten optrekken omdat hij anders afzakt tot op de knieën.

Dat betekent ook dat we, helaas, soms ouderen erop moeten wijzen dat ook hun kledingstijl vooral bedekkend moet zijn. Wat is het een onsmakelijk gezicht om oudere mannen of vrouwen te zien die veel willen onthullen omdat ze zelf denken dat ze er nog jong uitzien. Het maakt op mij altijd een trieste indruk als je ouderen zo ziet haken naar wat al lang voorbij is, namelijk hun jeugd.

Gods geboden gelden ook voor ons kledinggedrag. Als we daarover zwijgen, zal het gevolg zijn dat onze jonge mensen meegesleurd worden door de tijdgeest en niet meer zullen ontdekken dat die geboden gegeven zijn tot ons welzijn en ons eeuwig zielenheil. Zo gemakkelijk vergeten we dat we ons lichaam en onze ziel beide zuiver en heilig moeten bewaren. Wie zich door Gods Woord laat gezeggen, wil niet anders dan kuis, ingetogen en eerbaar door het leven gaan, ook in onze tijd. En dán mag je ook gezien worden!

(slot)

Rijssen,

ds. A. Schreuder

We zagen dat de Romeinen tot wie de apostel zich richt, kennis hadden gekregen aan de Geest der dienstbaarheid. Maar, zegt hij: Nu hebt gij ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen. Het is dezelfde Geest Gods, maar een andere werking ervan. De kanttkenaar zegt van die Geest der aanneming tot kinderen: 'Hierdoor wordt verstaan de genadige werking des Heiligen Geestes door de predikatie des Heiligen Evangelies, die de harten der gelovigen verkwikt, en van hun aanneming tot kinderen verzekert; waartoe ook de volgende werkingen dienen'.

Om een kind van God te mogen zijn, dat is het grootste geluk dat een mens ten deel kan vallen. Immers, dan liggen we voor rekening van de Heere voor tijd en eeuwigheid beide. Maar om nu te geloven dat we een kind van God zijn, daar loopt menigmaal de strijd over in het leven van de Kerk des Heeren. Vaak leeft de vraag in het hart: Is de Heere begonnen in mijn leven, of ben ik zelf begonnen?

Hier gaat de apostel zeggen dat er een volk mag zijn in wier hart de Geest de verzekering gaat leggen van hun kindschap. Wat is dat een grote weldaad wanneer dat mag gebeuren in het leven van een mens. De apostel gaat ook de vruchten van de arbeid van die Geest der aanneming tot kinderen aanwijzen wanneer hij zegt in het vervolg: '...door Welken wij roepen: Abba, Vader. Dezelve Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn'.

De kanttkenaar zegt daarbij: 'Dat is dat wij Hem vrijmoediglijk durven aanroepen als onzen Vader. Of: getuigt mede tot onzen geest, dat is, de Heilige Geest beweegt niet alleen ons om God voor onzen Vader aan te roepen, maar getuigt ook inwendig tot onzen geest dat wij Gods kinderen zijn; of: betuigt met onzen geest, dat is, tezamen met onzen geest, die ons ook medegetuigt door de aanmerking der kentekenen van het kindschap Gods, die onze geest door Gods Geest in zichzelf bevindt. Hoewel deze getuigenis niet altijd even krachtig is in de gelovigen, zo openbaart zij zich nochtans menigmaal in hun meeste vernedering en benauwdheid'.

Wat een grote rijkdom ligt er dan opgesloten in het ontvangen van de Geest der aanneming tot kinderen.

Ermelo, ds. P. Melis

De opening van een nieuw schooljaar

De zomer is ten einde. De zomermaanden zijn weer voorbij gevlogen. Wij vliegen daarheen, zegt de Schrift, en dan mogen we ons wel afvragen waar de reis heen is.

De zomer is vaak de tijd van veel reizen. Zo was het ook voor ons. Reizen naar New Jersey, Iowa en South Dakota, om kinderen en kleinkinderen, soms na een half jaar, weer te kunnen ontmoeten.

Nu zijn de scholen weer begonnen. Ook de eigen scholen die we hier mogen hebben. In Iowa, mochten we de opening van het nieuwe schooljaar verzorgen. Een paar weken eerder vergaderden we met alle directeuren in Grand Rapids, in het kerkgebouw van Covell Avenue, waar we al weer meer dan twee jaar mogen dienen.

Er is hier een nauwe band tussen onze kerken en scholen. De Synodale Onderwijscommissie vergadert ieder jaar voordat het schooljaar begint met de directeuren, en om de twee jaar, aansluitend op de directieurenvergadering, ook nog eens voor een paar dagen met leerkrachten van ver en nabij in een conferentie. Het geeft wel heel wat werk, maar anderzijds ook voldoening om wat steun en richting te mogen geven aan het onderwijs op onze eigen scholen, die met zoveel opoffering tot stand kwamen en in stand gehouden mogen worden. Voor de financiële steun die er jaarlijks uit het oude vaderland mag worden ontvangen, zijn we dankbaar.

Noodzakelijk onderwijs

Ook onze kleine Theologische School mocht in de eerste week van september weer beginnen. Dat was voor ons kerkverband, en ook voor ons, toch weer heel bijzonder. Immers, het laatste schooljaar werd afgesloten in 2005, toen broeder E.C. Adams kandidaat gesteld werd. Daarna zijn er acht jaar lang geen studenten geweest. Een drukkende en teleurstellende situatie die in de tijd dat we aan de overkant waren, niet eerder voorgekomen was. In 1986 werd P. Bazen student en mochten we aan zijn opleiding begin-

nen. Sindsdien zijn er tot 1999 altijd een of meer studenten geweest. Daarna heeft de school korte tijd leeg gestaan. Maar spoedig werd br. Adams toegelaten die in 2005 afstudeerde. Daarna was er ieder jaar weer de teleurstelling bij curatorium, docenten en bij velen in de gemeenten, als er weer niemand toegelaten kon worden. Dit jaar was dat anders. Broeder E. Maljaars mocht de opleiding beginnen. Zoals gebruikelijk verzorgde een lid van het curatorium de opening van het jaar.

De voorzitter was verhinderd, en alleen ds. P.L. Bazen, mijn eerste student, kon aanwezig zijn. Hij mediteerde over Jesaja 54:13, 'En al uw kinderen zullen van den HEERE geleerd zijn'. Kostelijke en dierbare belofte van zo noodzakelijk onderwijs. Noodzakelijk voor student en docent, voor predikant en gemeentelid, voor jong en oud. Onderwijs dat klein en afhankelijk maakt, en dat brengt aan

de voeten van de grote Leraar, de Heere Jezus, om met Maria door Hem geleerd te worden. Onderwijs dat de mens vernedert, maar God verhoogt. Kent u die plaats aan Zijn voeten? Gelukkig als we er geen vreemdeling van zijn.

Openingsles

Zo begonnen we dan het eerste jaar met de student die tot zendingspredikant hoopt te worden opgeleid. Ook mede-docent ds. A.H. Verhoef was aanwezig, terwijl dat voor ds. P. van Ruitenburg, mede door de afstand, niet het geval kon zijn.

Het was ook een heel gepuzzel het rooster voor de drie docenten samen te stellen, maar het lijkt gelukt te zijn. Voor ongeveer 80 procent van de tijd wordt het onderwijs in Grand Rapids gegeven. De broeders zullen daarom heel wat reisjes naar Michigan moeten maken. Om hun reisdruk wat te verlichten, zal broeder Maljaars ook een paar weken in British Columbia en in Ontario moeten zijn. Maar goed, met wat passen en meten moet het zo wel lukken, als de Heere kracht en wijsheid geeft.

De openingsles was naar aanleiding van het antwoord op de derde doopvraag over: "Onderwijs in de voorzeide leer". Wat is de identiteit van onze gemeenten? Wat is het kenmerkende van de prediking, die er onder ons ge-

"Een paar weken eerder vergaderden we in Grand Rapids, in het kerkgebouw van Covell Avenue, waar we al weer meer dan twee jaar mogen dienen."

lukkig nog mag zijn? De openingsles gaf gelegenheid op deze en andere gerelateerde vragen wat dieper in te gaan. Na de openingsles vertrokken ds. Bazen en ds. Verhoef en mochten we een begin maken met het onderwijs.

Verwondering

Het was toch wel een aparte ervaring in de koffiepauze weer even de benen te strekken op het kerkplein voor de Beckwith-kerk, waar de school gevestigd is. Herinneringen komen terug aan de vele jaren dat we er met andere studenten rondgelopen hebben. Gods wegen zijn wonderlijk en niet na te rekenen, maar, en daar zorgt Hijzelf voor, tot verheerlijking van Zijn Naam.

Er is blijdschap in de gemeenten, en dat na zoveel jaar. Hopelijk is er ook gebed. Want zonder Hem zal het niet gaan. Voor onszelf was er die dag ook

alle reden tot blijdschap en verwondering. Wanneer onze verwachtingen vergaan zijn, is de Heere zo vaak een verrassend God. Over Zijn trouwe zorg mag je je toch wel eens verwonderen.

En verder zal het alleen maar goed kunnen zijn, als we de gestalte van de jonge Samuël uit 1 Samuël 3 mogen hebben. Toen hij geroepen werd door de HEERE Zelf, was hij op het verkeerde adres toen hij naar Eli ging. Maar hij was wel op de goede plaats, toen hij zei: 'Zie, hier ben ik'. Daar was gewilligheid en overgave, onvoorwaardelijke gehoorzaamheid. Hij was beschikbaar.

Onderwijs had hij nodig, zeker, maar er was oprechtheid. En toen hij van Eli dat onderwijs kreeg, zei hij, toen God hem opnieuw riep: 'Spreek, want Uw knecht hoort'. Die gestalte is zo nodig, want als de HEERE ons niet onderwijst, hoe zullen we anderen de

weg wijzen?

Ook in het oude vaderland zijn de scholen weer begonnen. Ook de Theologische School, die zoveel groter is dan die bij ons. Maar groot of klein, we zullen, hier en aan de overkant, toch alleen maar dienstbaar kunnen zijn in de gestalte van Samuël. Om dan bediend te mogen worden uit de grote Leermester, de dierbare Christus. Hij brengt hen die van zich zelf alleen maar kunnen dwalen, door Zijn onderwijs in het rechte spoor.

Vrienden, mogen we van u vragen, om toch vooral het onderwijs, op de grotere en de kleine Theologische School, te willen gedenken in uw gebeden, omdat aan Gods zegen en hulp alles gelegen is? Die zegen en hulp hebben we niet verdiend, maar Hij kan die uit vrije gunst, om het werk van Christus, toch geven.

Grand Rapids,

ds. C. Vogelaar

Even maar...

Beginnen bij het begin

Het kan u niet ontgaan zijn. Twee jaar geleden, in 2011 dus, was het 450 jaar geleden, dat de NGB werd opgesteld. Daarin staat artikel 16: 'Over Gods eeuwige verkiezing'. In de tijd daarna bleek dat er in de vaderlandse kerk veel weerstand was tegen dit geloofsartikel. De remonstranten hadden zo hun vragen erbij en bezwaren ertegen. 'Eerst bedekt, daarna openlijk', staat er in de lezenswaardige Voorrede op de DL. Zo gaat dat namelijk altijd in de kerk. Daarom zijn dus de Leerregels van Dordrecht opgesteld.

De bedoeling daarvan is om uitvoerig onderwijs te geven. Gods verkiezing is immers een kernzaak van de gereformeerde belijdenis. Hiermee hangt zoveel samen: het zicht op Gods deugden, op de mens en op de Middelaar. Maar ook op de prediking, enz.

Wanneer dit belijdenisgeschrift in het eerste hoofdstuk met 'verkiezing en verwerping' begint, zou je denken, dat men direct met de deur in huis valt: over de uitverkiezing. Dit is echter opvallend niet

het geval. Hieruit valt voor ons allen wat te leren. Het zijn toch leer-regels? Men begint namelijk met Gods recht, dan Zijn genade en Evangelie, de prediking en de vrucht op de prediking. Pas in het zesde artikel van het eerste hoofdstuk belijdt men de goddelijke verkiezing en verwerping.

Vervolgens van artikel 7 tot 14 uitvoerig over Gods verkiezing, 1,15 gaat over de verwerping. Om dan met drie pastorale artikelen het eerste hoofdstuk te besluiten. De lijn hierbij is dus: beginnen bij Gods recht, vervolgens de prediking om dan het lied op Gods vrije genade in Christus te 'zingen'. Men zoekt daarna naar woorden om recht te doen aan de werkelijkheid van de verwerping. Om direct daarna pastoraal hoofdstuk 1 af te sluiten.

Hieruit valt wat te leren: alle gevoelen, denken en redeneren dat niet begint waar Dordt begint, ontspoord, vroeg of laat. Dat ontspoord in de richting van de redeneringen van de remonstranten. Of het ontspoord doordat we ei-

genlijk God maken tot de oorzaak van onze ongehoorzaamheid en het ongeloof. Waar moeten we dus altijd beginnen? In het diepe dal van onze verlorenheid.

In de gestalte van verootmoediging. We hoeven ons er niet over te verwonderen, dat we wegwerpswaard zijn. Maar waar we verwonderd over moeten zijn, is dat er een verkiezing is! Een verkiezing in Christus Jezus, van Wie de prediking - als het goed is - vol is.

Zegt uw hart deze eerste regels van Dordt van harte na? 'Aangezien alle mensen in Adam gezondigd hebben en des vloeks en eeuwigen doods zijn schuldig geworden, zo zou God niemand ongelijk hebben gedaan, zo Hij het ganse menselijk geslacht in de zonde en vervloeking had willen laten en om de zonde verdoemen...' (DL I, 1a). Houd toch op met redeneren hierbuiten en hier bovenuit.

Aanbid Zijn Naam en wilt Zijn vrijmacht eren!

v. A.

Tweede huwelijk

Er blijken steeds weer vragen te zijn over de mogelijkheden van een tweede huwelijk na echtscheiding. Het zal duidelijk zijn dat een tweede huwelijk mogelijk is als één van de echtgenoten is overleden. De dood maakt immers scheiding. De apostel Paulus schrijft daarover in Romeinen 7:2 "Want een vrouw, die onder de man staat, is aan de levende man verbonden door de wet; maar indien de man gestorven is, zo is zij vrijgemaakt van de wet des mans."

Ook is met een beroep op onder andere Mattheüs 19:1-9 door de Generale Synode van onze gemeenten met aanvaarding van het rapport 'De heilige huwelijke staat' uitgesproken dat echtscheiding na bewezen overspel toegestaan is, maar niet geboden. Overspel moet daarbij geïnterpreteerd worden als perverse lichamelijke intimiteit. Maar hoe zit het nu met iemand die door de ander is verlaten? Mag die een tweede huwelijk aangaan? En als dat bevestigend wordt beantwoord, kan een dergelijk huwelijk dan ook kerkelijk bevestigd worden?

Er kan binnen de christelijke gemeente sprake zijn van twee soorten verlaten. Indien iemand verlaten werd, terwijl er niet duidelijk sprake was van hoererij, mag zo iemand niet hertrouwen. Door opnieuw te trouwen vervalt hij of zij dan in overspel. Voor God zijn de eerste echtelieden nog steeds getrouwd. Wanneer iemand buiten het huwelijk komt te staan wegens concrete hoererij van de ander en er geen verzoening mogelijk is, is er geen absolute verhindering voor een nieuw huwelijk. Overspel is immers een dermate uitzonderlijke en diepingrijpende zaak dat daardoor het huwelijk in zijn diepste wezen wordt verbroken.

Dit betekent dus dat een tweede huwelijk van iemand die om redenen van hoererij, overspel dus, gescheiden was, in beginsel is toegestaan. Het zal duidelijk zijn dat er ook aan andere vereisten zal moeten worden voldaan, die we in het algemeen kunnen omschrijven als dat het een huwelijk 'in den Heere (Jezus Christus)' moet zijn. Dat geldt volgens de Heilige Schrift trouwens voor elk huwelijk. Maar daar gaat het nu echter niet

over. Een dergelijk tweede huwelijk kan ook kerkelijk bevestigd worden.

Nu kan het gebeuren dat iemand die voor de tweede keer getrouwd is, daar later spijt van krijgt. Kan zo iemand dan nog terug naar zijn eerste vrouw of man, waarmee hij of zij getrouwd was? Het betekent dat het tweede huwelijk juridisch en feitelijk ontbonden moet worden en het eerste huwelijk opnieuw gesloten moet worden. Nog afgezien van allerlei verwickelingen die van een dergelijk gebeuren het gevolg zouden zijn, ik noem alleen maar de relatie tot kinderen en familie en de financieel-economische gevolgen,

De Generale Synode heeft met aanvaarding van het rapport 'De heilige huwelijke staat' uitgesproken dat echtscheiding na bewezen overspel toegestaan is, maar niet geboden.

is dat niet alleen een ongewenste, maar ook een ongeoorloofde zaak. Verbreking van het tweede huwelijk is óók zonde. Het is een verbintenis gesloten voor Gods aangezicht voor het leven. Dat de verbreking van het eerste huwelijk ook zonde was indien er geen sprake was van overspel, is ongetwijfeld waar. Maar we mogen niet de ene zonde met een andere zonde 'repareren'. Dan stapelen we zonde op zonde. Bovendien is hier sprake van een enigszins vergelijkbare situatie als welke Mozes beschrijft in Deuteronomium 24:1-4. We kunnen dat samenvatten met: "wanneer een man een vrouw zal genomen en die getrouwd hebben... zo zal haar eerste man, die haar heeft laten gaan, haar niet mogen wedernemen, dat zij hem ter vrouwe zij, nadat zij is verontreinigd geworden." Mozes zegt dus eigenlijk: Als een vrouw was weggestuurd en met een andere man getrouwd, was verzoening met de eerste man onmogelijk geworden. Naar analogie van dit Schriftgedeelte is terug naar het eerste huwelijk niet mogelijk. Als iemand spijt heeft en zich schuldig voelt tegenover God en mensen, is er de weg van berouw en belijdenis van schuld. Daarbij behoort het laten van de zonde. Maar niet het doen van een nieuwe zonde.

Wanneer iemand buiten het huwelijk komt te staan wegens concrete hoererij van de ander en er geen verzoening mogelijk is, is er geen absolute verhindering voor een nieuw huwelijk.

John Bunyan in Nederland

Geestelijke herkenning

Bunyan beschrijft in “De Christenreis” de pelgrimsreis naar de eeuwigheid als een geestelijk proces van de bekering van een zondaar tot God. Een allegorische weergave van zijn eigen geloofservaring van verlorenheid, zonde en schuld, van vergeving der zonde, rechtvaardiging en heiliging. Deze heilsweg is te vinden in de Heilige Schrift en eigen aan het geestelijk leven van de bijbelheiligen.

Vele gereformeerden in de achttiende eeuw herkenden in de prediker van Bedford een geestelijke verwantschap in de beschrijving van de bevinding van het geloofsleven van de ware christen. Door de kennis van de theologische geschriften van de Nadere Reformatie was men vertrouwd met ‘de tale Kanaäns’, maar ook met allerlei allegorieën en vele tekstaanhalingen uit Gods Woord, waarvoor Bunyan een bijzondere gave had. Vooral sprak hen de beschrijving van de weg aan, waarlangs Gods kinderen geleid worden door Woord en Geest. Ze herkenden daarin de strijd des geloofs, en ook allerlei verzoeken en twijfel.

Ook herkenden zij Bunyans vlijmscherpe analyse van het geestelijk leven van de ware christen en de bijna-christen. Hij had de gave het geestelijk onderscheid tussen schijn en zijn, tussen bekeerd en onbekeerd duidelijk onder woorden te brengen. Dat geldt vooral voor “De Christenreis”. De ware geestelijke wandelaar op reis wordt vanuit Gods Woord duidelijk onderscheiden van de onwedergeborenen. Te denken valt aan allegorische figuren als enerzijds Christen, Evangelist en Hoop. en anderzijds Halstarrig, Wettisch, Onkunde, Hypocriet, Naprater en Plooibaar.

In Bunyans boeiende en diepe weergave van het onderscheid tussen de geestelijke bevindingen van de wedergeborenen en onwedergeborenen gevoelden oprechte christenen herkenning en bevestiging van hun eigen geloofsleven. In de pelgrimsweg van Christen herkenden zij hun eigen geloofsweg. Ook zij zouden door vele verdrukkingen moeten ingaan in het

Koninkrijk der hemelen. Het trof hen ook dat Bunyan er in zijn geschriften nadrukkelijk op wijst dat zalig worden een heel persoonlijke zaak is van eigen doorleving door het wederbarende werk van de Heilige Geest. Daardoor verkreeg Bunyan geestelijk gezag in de bevindelijke kring van de gelovigen.

Door zijn scherp protest tegen het wereldse leven van vele christenen in die tijd in Engeland ondersteunde de lectuur van Bunyan de praktische idealen van de Nadere Reformatie door haar zelfde protest tegen luxe en overdaad, tegen een gemis aan innerlijk geestelijk leven en christelijke levensstijl.

Vele gereformeerden in de achttiende eeuw herkenden in de prediker van Bedford een geestelijke verwantschap in de beschrijving van de bevinding van het geloofsleven van de ware christen.

Kritische kanttekeningen

Behalve lof voor de allegorische vorm en geestelijke inhoud van “De Christenreis” van Bunyan zijn er toch wel kritische kanttekeningen gemaakt bij de vrije vertaling van de Engelse titel van dit boek. Het is namelijk opvallend dat de Nederlandse vertaling van de titel van “Eens Christens Reyse na de Eeuwigheyt” duidelijk verschilt van de oorspronkelijke Engelse titel “The Pilgrim’s Progress from this world, to That which is to come”. Letterlijk vertaald luidt deze titel: “De Voortgang van een Pelgrim van deze wereld naar Die welke komt”.

Het woord “pelgrim” is vertaald door “christen”. Het Engelse woord “progress” betekent voortgang, vordering en is vertaald door “reis”. De woorden in de oorspronkelijke Engelse titel ‘van deze wereld naar Die welke komt’ zijn vertaald door “eeuwigheid”.

De Nederlandse titel is dus geen letterlijke vertaling, maar een interpretatie, een omschrijving.

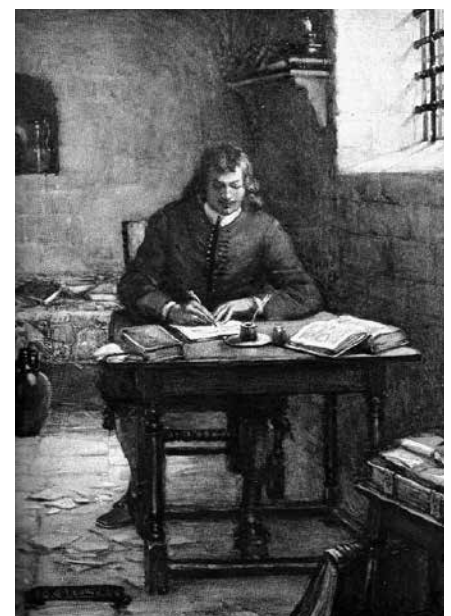
Ook al is deze pelgrim een christen die op reis is, spreekt toch uit de Engelse titel sterk een krachtige voortgang en innerlijke gerichtheid naar de toekomst: ‘Van deze wereld naar Die welke komt’. Dat is ‘de wereld van het Koninkrijk der hemelen’. Dit reisdoel wordt in de titel van “De Christenreis” omschreven met het bijbelsdogmatische begrip ‘eeuwigheid’. Uit de Nederlandse titel spreekt niet zo duidelijk de voortgaande pelgrimage van Christen.

De ondertitel in de oorspronkelijke Engelse uitgave verschilt nóg meer met de Nederlandse vertaling. De Engelse ondertitel luidt: ‘Overgebracht onder de gelijkenis van een droom, waarin onderscheiden wordt, de wijze van zijn uitgaan, zijn gevaarlijke reis en veilige aankomst in het begerde Land’.

Een Nederlandse vertaling van de Engelse ondertitel in “De Christenreis” ontbreekt. In plaats daarvan lezen we: ‘Vertonende onder verscheidene aardige zinnebeelden, de ganse staat van een boetvaardige en God zoekende ziel’. Wel een opvallend verschil! Deze woorden geven de exacte inhoud van de oorspronkelijke ondertitel niet weer. Tevens is weggelaten dat het om ‘de gelijkenis van een droom’ gaat.

(wordt vervolgd)

H.I. Ambacht, W. den Hollander

Hij had de gave het geestelijk onderscheid tussen schijn en zijn, tussen bekeerd en onbekeerd duidelijk onder woorden te brengen.

Omslag in het Midden-Oosten alleen door islam?

De kerk was tot op het bot verdeeld

Ooit was Carthago - vlakbij het huidige Tunis - een christelijk bolwerk. De apologeet Tertullianus (ca. 160 tot na 220) kwam er vandaan. Maar in 2006 moest ik geld betalen aan een moslim voor een bezoek aan het geruïneerde amfitheater waar heidense Romeinen de christelijke martelaren Perpetua en Felicitas in 203 ter dood brachten. In de eerste eeuwen bloeide het christendom in Noord-Afrika. Nu zijn christelijke kerken in dat gebied verdwenen. Moslims spelen er een volstrekt dominerende rol.

Datzelfde geldt het Midden-Oosten. Al in 202 fungeerde de stad Edessa - zij ligt nu in Turkije en heet Urfa - als christelijk centrum, van grote betekenis voor de verbreiding van het christendom in Mesopotamië, Perzië en Armenië. Toen ik in 2010 bij een bezoek aan die stad vroeg naar een kerk, bracht de 'gids' mij naar een oeroud kerkgebouw dat was omgebouwd tot moskee. Urfa fungeert nu als centrum van islamitisch fundamentalisme. Pikzwart geklede vrouwen nemen slechts door een smalle spleet in hun sluier vreemdelingen op.

Valt die omslag - van kerk naar moskee - louter te wijten aan het gewelddadig karakter van de islam? Hebben de oorzaken achter die omslag misschien een boodschap voor de actuele situatie van christenen in Europa? We gaan in vijf artikelen op die vragen in. Eerst komt de verdeeldheid in de leer in het Midden-Oosten ten tijde van de snelle opkomst van de islam aan de orde. Daarna zien we dat er sprake was van secularisatie in de kerk. Vervolgens de pogingen van de politiek om de kerk voor haar karretje te spannen - en omgekeerd. En wat is de les?

Parallel

De theoloog R. van der Poll - hij studeerde aan de Evangelische Theologische Faculteit in Heverlee - biedt in

zijn scriptie over "De verdwenen kerk van Noord-Afrika" overwegingen rond de teloorgang van het christendom in dat gebied. Hij legt de vinger bij de heftige strijd met de donatisten, die zich in Noord-Afrika sterk manifesteerden. Zij koesterden een erg strenge opvatting over de zuiverheid van de kerk en de sacramenten. Augustinus (354-430) bestreed hen met de pen. Zij kregen de politiek en de wet tegen en scheidten zich af.

Er gebeurde meer. De min of meer nomadische Vandalen, oorspronkelijk Germanen, staken de Middellandse Zee over, veroverden in 439 het de toenmalige katholieke kerk getrouwe Carthago en stichtten in Noord-Afrika hun eigen rijk. Die Vandalen waren behalve woestelingen ook aanhangers van de ketter Arius (ca. 250-336). Een aantal donatisten hielp de fanatieke arianen ijverig in de wrede strijd tegen de orthodoxe christenen. Er was dus sprake van moord en doodslag tussen men-

sen die zichzelf als christenen beschouwden.

Van der Poll schrijft: Toen 'hebben de Arabieren de kerk de genadeslag toegebracht'. Maar hij wil daarmee niet zeggen 'dat zij ook de grootste invloed in het verdwijningproces van de kerk hebben gehad'. De auteur wijst Arabieren, moslims, niet aan als hoofdverantwoordelijk voor het verdwijnen van de kerk. 'De Arabieren hebben slechts in de laatste fase van het verdwijningproces een duidelijke rol gespeeld'.

Ik zie een parallel in het Midden-Oosten. Ook daar leverde kerkelijke verdeeldheid de islam in hun zucht tot veroveren een stuk gemak op.

Valt die omslag - van kerk naar moskee - louter te wijten aan het gewelddadig karakter van de islam?

Midden-Oosten

Vanaf de vierde eeuw - globaal gesproken - stond de vraag ter discussie hoe de goddelijke en de menselijke natuur van Christus zich tot elkaar verhouden. Arius ontkende dat Christus van eeuwigheid God

Interieur van vroegere kerk, nu moskee in het vroegere Edessa, het huidige Turkije.

was. In het Apostolicum krijgt de Drie-eenheid echter grote nadruk. De oudst bekende vorm zou reeds omstreeks het jaar 100 zijn ontstaan. In de geloofsbelijdenis van Nicéa ligt het accent op de bevestiging dat Christus van eeuwigheid God is. Die confessie dateert van 325. Voor de kerken van het Westen was de tekst nog lang vrijwel onbekend.

Na Nicéa bleef de vraag actueel op welke wijze de goddelijke en menselijke natuur van Christus dan zijn verenigd. Felle verdedigers van uitersten waren Nestorius (circa 382–451) en Eutyches (overleden in 454). Nestorius bracht met zijn sterk onderscheiden van de twee naturen van Christus de eenheid van Zijn Persoon in gevaar. Volgens Eutychus had Christus slechts één natuur. Het concilie van Chalcedon (451) veroordeelde Nestorius en Eutyches. Maar hun leer had zich verspreid. De strijd ging gewoon door.

Arianen speelden vanaf 378 de baas in Edessa. Vijf jaar later deelden aanhangers van Nestorius er de lakens uit. Hij had ook veel aanhang in Perzië, Babylonië en Mesopotamië. Christenen uit Mafrianat en Tikrit - denk aan Irak - volgden vaak Eutychus. Zijn monofysitisme leefde ook voort onder de Jakobieten in Syrië en de Kopten in Egypte en Ethiopië. Mensen uit de patriarchaten Antiochië - globaal gesproken Syrië - en Alexandrië, zeg Egypte - waren verdeeld in volgelingen van Chalcedon en Eutychus. Christenen van het patriarchaat Jeruzalem waren exclusief belijders van Chalcedon.

Terwijl allerlei christenen aan het vechten waren over de naturen van Christus en hoe deze verenigd of onderscheiden waren, werd in het westelijk deel van het Arabische Schiereiland een nieuwe, krachtige godsdienst geboren: de islam. Vond zij geen gemakkelijke prooi in de tot op het bot verdeelde, christelijke kerken?

Van der Poll schrijft over Noord-Afrika: 'De Arabieren hebben slechts in de laatste fase van het verdwijningproces een duidelijke rol gespeeld'. Geldt dat niet ook voor de kerk in het Midden-Oosten?

(wordt vervolgd)

Kampen,

G. Roos

Ken uw gemeenteleden

Binnen de Particuliere Synode Zuid (Zeeland en Goeree-Overflakkee) is de Stichting Hulpverlening (aan psychisch zieken) actief. Aan het woord zijn de pastoraal werker en een bestuurslid.

Wekelijks acht bezoeken

'Ik zie zoveel gemeenteleden die zorgen hebben of die met vragen lopen. Ik kan niet anders, maar ik doe per week wel zes tot acht bezoeken. Naast mijn werk, probeer ik er elke dag twee te doen. Je kunt als ouderling toch niet anders?'

Het voorbeeld maakt duidelijk dat het een groot spanningsveld kan zijn. Als de verantwoordelijkheid drukt - en dat hoort zo te zijn - en er oog is voor de zorgen die er leven, dan is er veel meer werk te doen dan (he)laas mogelijk is. Ook ambtsdragers zijn mensen met een eigen leven met vaak een gezin en een baan. Dat betekent dat er grenzen zijn aan hetgeen ambtelijk kan worden gedaan. In dit artikel willen we hier wat verder op ingaan en proberen wat handreikingen te doen.

De gemeente vraagt

De gemeenteleden stellen het op prijs als een kerkenraad meeleeft. De gemeenteleden vinden het fijn als een ambtsdrager meeleeft in geval van bijvoorbeeld ziekte, zorgen, ziekenhuisopname, overlijden, geboorte, jubilea en verjaardagen. Ofwel: op de hoogte- en dieptepunten van het leven wordt meelevens gewaardeerd. Maar ook op 'de normale momenten' mag aandacht worden gegeven. U begrijpt dat het gaat om een groot aantal momenten die min of meer vragen om ambtelijke aandacht.

Een gemeente wordt geleid en ge-

diend door een kerkenraad. Deze bestaat uit ambtsdragers. Er zijn drie onderscheiden ambten, namelijk: predikant (profetisch), ouderling (koninklijk) en diaken (priesterlijk). Elk ambt heeft specifieke taken. Vooral binnen een kleinere kerkenraad zal hier in de praktijk flexibel mee worden omgegaan, maar wellicht ook omdat er vacatures zijn.

Als het gaat om het grote aantal momenten die ambtelijke aandacht vragen, hebben gemeenteleden vaak een voorkeur. Soms lijkt het alsof een bezoeken alleen meetelt als 'de dominee' is geweest. Of een gemeentelid heeft het liefst ouderling X of diaken Y op bezoek.

Elk ambt heeft specifieke taken

Een kerkenraad doet er goed aan om dit te bespreken en om hierin keuzes te maken en hierover afspraken te kunnen maken. Wat vraagt aandacht van de kerkenraad? Welke taken binnen of buiten de gemeente vragen invulling? Zet de pastorale taken op een rijtje.

Dan volgt hoe de kerkenraad hierin wil handelen. Bijvoorbeeld is het goed om af te spreken wanneer een doopbezoek plaatsvindt. Vervolgens volgt de taakverdeling. Het is belangrijk dat de taken evenredig over alle schouders worden verdeeld.

Mogelijk dat ambtsdragers een verschillend beeld hebben van wat echt nodig is. Het is belangrijk om daar-

over samen één lijn af te spreken en om die ook te volgen. Vraag hierover zo nodig advies. Want anders wordt de taakverdeling wellicht ongewild afhankelijk van de mate waarin een ambtsdrager iets wel of niet nodig acht. Het is en blijft een verantwoordelijkheid van de kerkenraad als geheel.

Spreek samen als kerkenraad één lijn af en volg deze ook

Vanuit ervaring willen we meegeven om met name het contact met mensen met psychische zorgen expliciet te bespreken. Wellicht dat een bepaald kerkenraadslid hier wat meer ervaring mee heeft of in deze bijzondere zorg wat meer talenten heeft. Het is goed om hier gebruik van te maken, juist in het belang van deze gemeenteleden. Dat is ook wat de Stichting Hulpverlening naar voren brengt tijdens bijeenkomsten voor ambtsdragers. Op verzoek van de kerkenraad kan

de Stichting Hulpverlening in de PS Zuid pastorale bijstand verlenen ten behoeve van mensen die opgenomen zijn of zijn geweest.

Ken uw gemeenteleden

Het is natuurlijk belangrijk om de gemeenteleden echt te kennen. Het Spreukenboek zegt het zo duidelijk; 'Zijt naarstig om het aangezicht uwer schapen te kennen, zet uw hart op de kudden' (27:23). Hiervoor zijn ontmoetingen en echte gesprekken noodzakelijk. Een goed gesprek begint met luisteren, en nog eens luisteren. Je probeert de ander te begrijpen en er worden korte, verhelderende vragen gesteld. Dit is om een juist beeld te krijgen van wat er speelt. Dat kennen van de gemeenteleden is allereerst van belang om de Bijbelse boodschap zo goed mogelijk af te stemmen op de specifieke vragen en noden. Maar ook om te weten welke (praktische) zaken aandacht vragen. Een kerkenraad kan niet alles, maar heeft wel hart voor de gemeenteleden. Het gaat hierbij zowel om het tijdelijke alsook om het geestelijk en eeuwig welzijn. Het zielenheil staat daarbij voorop. 'Maar zoekt

Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid' (Matth. 6:33a). Dat is de Bijbelse opdracht.

eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid' (Matth. 6:33a). Dat is de Bijbelse opdracht.

*God is 't verbroken hart,
't Verbrijzeld en bedrukt gemoed,
Te allen tijd', nabij en goed,
In tegenheid en smart.*

Psalm 34:9a berijmd

Waarde,
Ooltgensplaat,

G. van Veldhuisen
K.J. Nipius

Een stem uit het verleden

Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?

Romeinen 8:32

Een persoonlijke vraag: heeft dit gedeelte van Christus' Borgtochtelijk lijden voor onze zielen waarde gekregen? Christus is zo diep vernederd, mishandeld en doorstoken, omdat Gods recht en de verlossing van de Kerk dat eisten. Hij is zo diep vernederd op de aarde, om degenen wier plaats in de hel was, uit die afgrond op te halen en hen te herstellen in de gemeenschap Gods. Christus is tot een vloek geworden om degene, die onder de vloek lagen, daarvan te verlossen en om hen te kronen met goedertierenheid en barmhartigheid.

Wij hebben met onze zonden het hart Gods doorstoken, daarom moest Christus om onzentwil doorstoken worden. Wij kunnen in Christus' lijden en sterven de gruwelijkheid van de zonde aanschouwen. Wat Christus als Borg geleden heeft, hadden wij eeuwig moeten lijden. Als wij sterven gelijk wij geboren zijn, zullen wij dat ook eeuwig moeten lijden. God moet

uit kracht van Zijn Wezen, en uit kracht van de heiligheid van Zijn bestaan de zonde noodzakelijk straffen.

Wie zal ooit de diepte van de liefde des Vaders kunnen peilen. Hij heeft Zijn eniggeboren Zoon niet gespaard, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven. Hoe onbevattelijk is de liefde van de Zoon voor ons, dat Hij de gestalte van een dienstknecht wilde aannemen, en in ziel en lichaam dat lijden ondergaan en die straf dragen, die Zijn volk de vrede aanbrengt. Onder dat rijke Evangelie leven wij. Had God ons voor eeuwig laten liggen en verzinken, het was rechtvaardig geweest. Maar nu laat God naar Zijn soeverein welbehagen die blijde boodschap verkondigen, dat wij verlost kunnen worden van de toekomstige toorn. Vijanden kunnen nog met God verzoend worden en goddelozen kunnen gerechtvaardigd worden op grond van het bloed en van de gerechtigheid van Christus. Maar ach, wie heeft er belang bij? O, dat u met Efraïm op de heup leerde kloppen, beschaamd en schaamrood, roepende: Heere Jezus, ontferm U mijner. Voor al degenen die door God tot zondaar gemaakt zijn, is in Christus ruimte voor de grootste der zondaren.

wijlen ds. Lamain

**“Wijzer op weg naar het paasfeest”,
Andrea van Hartingsveldt-Moree;
uitg. de Banier, Apeldoorn, 2013;
ISBN 978 90 336 34185;
101 blz.; € 14,90.**

Dit voorjaar verscheen “Wijzer op weg naar het paasfeest” van Andrea van Hartingsveldt-Moree. Dit boek is bedoeld als hulpmiddel bij de huisgodsdiensdienst in de lijdenstijd. In het voorwoord licht de schrijfster het doel van het boek toe: ‘In onze tijd komt de manier waarop de christelijke feestdagen gevierd worden, steeds meer los te staan van de eigenlijke betekenis van deze dagen (...). In de tijd van de Bijbel werden de feesten door jong en oud uitgebreid gevierd. Het feestvieren had ook een duidelijke plaats in de opvoeding. Deze feesten waren denkstenen.’

Het doel van “Wijzer op weg naar het paasfeest” is dat ouders en kinderen ook in deze tijd bij de inhoud van dit christelijke feest stilstaan. Het boek telt zeven hoofdstukken, één voor elke week van de lijdenstijd. Iedere week heeft een thema, dat wordt ingeleid met een stukje om te lezen, een lied en verschillende opdrachten. Daarna volgen per dag een Bijbelgedeelte met uitleg, een psalm en een gespreksvraag.

Het boek kan als dagboek worden gebruikt, maar gezinnen die meer tijd willen geven aan huisgodsdiensdienst krijgen daar ook suggesties voor aangereikt. Kinderen leren immers niet alleen door wat ze horen, maar ook door wat ze doen. De opdrachten zijn concreet en passen goed bij het thema.

Er wordt in het boek gewerkt van Genesis naar Openbaring. De schrijfster geeft in de eerste week bijvoorbeeld de opdracht om een tijdbalk te maken. Elke nieuwe week wordt aangegeven in welke tijd de gebeurtenissen zich afspeelden. Soms moeten kinderen dat zelf opzoeken in de Bijbel of in een Bijbelverklaring. Ze kunnen dat op de tijdbalk schrijven en krijgen zo een beeld van de heilshistorie. Bij de uitwerking van sommige opdrachten is wel wat eigen creativiteit nodig, zoals bij het maken van een plattegrond van de tabernakel. Maar omdat er alternatieven zijn, kan eventueel ook

een andere opdracht worden gekozen. In het boek wordt toegeleefd naar het paasfeest. De weekkalender die als bijlage bij het boek zit, is daar een mooi hulpmiddel bij.

Bij de uitleg van het Bijbelgedeelte worden goede voorbeelden gebruikt om de boodschap duidelijk te maken. Bij de tweede week met het thema “Zijn schaduw gezien” gebruikt de schrijfster het voorbeeld van kinderen die verstopper-tje spelen op een zonnige dag. Je zit achter de schutting en ziet aan de schaduw dat er iemand aankomt. Misschien kun je zelfs al zien wie het is. Zo zie je, als je in het Oude Testament leest, schaduwen van de Heere Jezus. Ze laten zien dat Hij komt en ook Wie Hij is.

Er is nagedacht over het gebruik van het boek. Er zijn opdrachten voor verschillende leeftijden en voor jonge kinderen is er bij elk thema een kleurplaat. De gespreksvraag die bij elk stukje is opgenomen, is bedoeld voor oudere kinderen. De vragen hebben diepgang en geven aanleiding tot Bijbelonderzoek en gesprek. Achterin het boek staan antwoorden bij de gespreksvragen die ouders als leidraad kunnen gebruiken.

Behalve “Wijzer op weg naar het paasfeest” verscheen eerder ook “Wijzer op weg naar het kerstfeest”. Dit boek heeft dezelfde opzet. Voor gezinnen die tijd willen maken voor huisgodsdiensdienst zijn beide boeken goede hulpmiddelen in de lijdenstijd en de Adventstijd.

Linschoten, Gertrude de Regt

**“Op de bres voor Nieuw-Guinea”,
L. Vogelaar; uitg. de Banier,
Apeldoorn; ISBN 978 90 336 34604;
190 blz.; € 24,90.**

Het boek “Op de bres voor Nieuw-Guinea” zal velen interesseren. Het beschrijft de strijd om het laatste wat Nederland in het Verre Oosten nog bezat na de soevereiniteitsoverdracht

van Nederlands-Indië. (1949).

De auteur wijst goed gedocumenteerd op de ingewikkelde wereldpolitiek die uiteindelijk onder internationale druk leidde tot de overdracht aan de Indonesische Republiek. U kunt dat lezen in het eerste hoofdstuk, “Omstreden bezit”. De internationale druk leidde tot de overdracht aan de partij die met zoveel leugen en bedrog het daarop liet aankomen.

De persoonlijke ervaringen van degenen die als militair werden uitgezonden, geeft ons inzicht in wat het kostte om ver van huis de plicht te vervullen. Hier liggen lessen voor de generatie die hun vader of grootvader daarover hoorden spreken. De zorgen van het thuisfront waren er niet alleen in de familiekring, maar ook kerkelijk. Het tijdelijke en eeuwige zielenheil werd behartigd door het Deputaatschap voor de Militairen.

De ervaringen van M. Dankers, als marineman tweemaal uitgezonden naar Nieuw-Guinea, geven aan dat de Heere Zijn kinderen niet vergeet, waar zij ook verkeren. Heel indrukwekkend is het hoofdstuk over een roomse jongeman, die als geestelijke predikant werd en later trouwt met een Papoea-vrouw. De zending van onze gemeenten ontvangt ruim aandacht.

De ereschuld aan de Papoea's brengt de prediking van het eeuwig Evangelie van de Koning der koningen waar Hij het wilde hebben. Hij stelde dat tot een eeuwige zegen, onder een volk dat nog leefde in het stenen tijdperk. ‘En de eilanden zullen naar Zijn leer wachten’ (Jes. 42:4c). Ik hoop uw belangstelling gewekt te hebben voor dit lezenswaardig boek, dat ik in vele handen aanbeveel, vooral in die van onze jonge mensen.

Zwijndrecht, ds. J.W. Verweij

“Een beproefde Steen”, ds. J. Mol.
Het hierboven bedoelde door ds. A. Schreuder in De Saambinder van 22 augustus 2013 gerecenseerde prekenboek kan ook besteld worden bij de kerkenraad van de Geref. Gemeente van Drachten, p/a dhr. A.Th. de Boer, Stationsweg 59, 9201 GH Drachten, tel. 0512-519839, e-mail: aukedeboer@solcon.nl

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Boskoop:

ds. G. Bredeweg te Barneveld-Zuid;

Te Kapelle-Biezelinge:

ds. W. Harinck te Moerkapelle;

Te Lisse: ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;

Te Veen:

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;

Te Zwijndrecht:

ds. G. Heijkamp te Enkhuizen.

■ AANGEPASTE KERKDIENT TE YERSEKE

Op **zaterdag 28 september** wordt er een aangepaste kerkdienst gehouden in de kerk van de Geref. Gemeente te Yerseke. Ds. C. van Krimpen hoopt daarin voor te gaan.

Aanvang 14.30 uur. Iedereen is hartelijk welkom. Er is een crèche aanwezig.

■ VERSLAG AFSCHEIDSDIENST DS. A.T. VERGUNST VAN CARTERTON (NIEUW-ZEELAND)

Op zondagmorgen 8 september ging ds. A.T. Vergunst voor het laatst als pastor en herder van onze gemeente voor. De tekst was 2 Cor.13:11-14 en het thema was: Gods message in Paul's parting words (Gods boodschap in de afscheidswor- den van Paulus).

In de inleiding wees ds. Vergunst erop dat de havenstad Corinthe een zeer goddeloze stad was. Maar door de dienst van drie onopvallende personen (Aquila, Priscilla, Paulus) kwamen daar zondaren tot bekering; dit is alleen toe te schrijven aan de genade van God en de kracht van het Evangelie.

De eerste gedachte was dat Gods boodschap is, dat we ons richten moeten op die dingen die blijdschap geven (vs 11a). *Zijt blijde:* Voor hun bekering hadden de gelovigen geen band met elkaar, maar in de kerk van Corinthe was de uitnemende kracht van Gods genade en liefde zichtbaar geworden in het feit dat er allerlei soorten mensen samengevoegd waren in één lichaam.

Zijt getroost: Hier wordt een werkwoord gebruikt dat inhoudt dat we elkaar moeten bemoedigen en vertroosten, door elkaar aan Gods beloften te herinneren. Ds. Vergunst ving deze week een gesprek op waar iemand tegen een kleuter zei,

"De dominee gaat weg, zijn spullen gaan weg." Waarop de kleuter antwoordde: "Maar God gaat niet weg." Uit de mond der jonge kinderen en der zuigelingen hebt Gij U lof toebereid!

Zijt eensgezind: Sta gezamenlijk sterk tegen alles wat de essentiële leerstukken (dood in Adam, leven in Christus, één Naam gegeven onder de hemel, wederom geboren moeten worden door het werk van de Heilige Geest, etc) ondermijnt, maar maak geen scheiding onder elkander over zaken die voor God geen betekenis hebben.

Leeft in vrede: Dat is uiteindelijk de vrucht van het eensgezind zijn in de waarheid van God. Geen vrede is zo zoet, diep en blijvend als de vrede in en door Christus.

De tweede gedachte was: richt uzelf op de God der liefde en des vredes.

(A) Het doel van de prediking van de dominee is geweest om het heerlijke wezen van de gezegende God uit te stallen. God is liefde, zoekt vrede, had gedachten des vredes, en verlustigt Zich als Zijn kinderen in vrede leven. Er is getracht om u wat te laten zien van Zijn liefde in Zijn wet en Evangelie, en vanuit het leven van Jezus. Is Gods vraag aan u nog steeds die van Jer. 2:5? Laat het de voornaamste zaak van uw leven worden dat u de Heere en Zijn Zoon mag leren kennen.

(B) Waarom is ons richten op de God der liefde en des vredes nu zo uitermate belangrijk? Omdat niets de heiligmaking zo bevordert als dit! Diegenen die zich richten op de Zon der Gerechtigheid gaan steeds meer op Hem lijken. Onze tekst stelt ons een van bekende paradoxen uit de Schrift voor ogen: Gods nabijheid geeft liefde en vrede, en om Zijn nabij-

heid te ervaren moeten we ons richten op liefde en vrede onder elkander.

(C) Met deze God der liefde en des vredes is het mogelijk de toekomst in te gaan.

Na de preek spreekt ds. Vergunst enkele hartelijke woorden tot de gemeente: de band der liefde wordt verbroken en dat doet pijn. Kerkenraad, er mocht in volkomen harmonie samengewerkt worden in de afgelopen 13 jaar. God is getrouw. Hij zal het doen!

Ouderling A. Bosch leest een brief van ds. W. Harinck voor namens de Classis Utrecht, het Deputaatschap Buitenlandse Kerken en het gehele kerkverband. Moge de wolkkolom en vuurkolom u voorgaan. Het moet ons opvallen dat het volk niet gevraagd had om deze wolk-/vuurkolom. Ze ontvingen het als een genadegave ten bewijze van Zijn tere zorg. Hoeveel te meer zal de Heere zorgen voor degenen die Hem zoeken, alles voortvloeiende uit de Drieënige God en Zaligmaker Jezus Christus!

Namens de kerkenraad en de gemeente spreekt ouderling J. Evers de dominee en zijn vrouw een hartelijk dankwoord toe en richt zich met bemoedigende woorden tot de kinderen die vertrekken alsmede tot de familieleden die in Nieuw-Zeeland achterblijven. Hij vraagt de gemeente te zingen Psalter 428:5 en 2 (Psalm 119: 17 en 3) en gaat voor in een slotgebed waarna ds. Vergunst voor de laatste keer als onze eigen herder en leraar de zegen des Heeren op de gemeente legt.

Kerkenraad

Reformed Congregation Carterton

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2013

Pag. 232, **gemeente KAMPERLAND.**

Scriba is nu : P. Boogaard,

Noordstraat 7, 4493 AE Kamperland,

tel. (0113) 373785,

e-mail : pboogaard@klikSAFE.nl

BERICHTEN

■ NAJAARSCOLLECTE VOOR DIA- CONAAL ZENDINGSWERK 2013

Voor de vijfde keer wordt in het najaar een diaconale collecte gehouden met

als doel projecten van Bijzondere Noden en Zending Gereformeerde Gemeenten te financieren. De drie projecten die door Bijzondere Noden zijn gekozen,

worden allemaal uitgevoerd op een van de zendingsvelden van ZGG. Dat is voor beide deputaatschappen een belangrijk uitgangspunt. Zo komt tot uiting dat de 'mond' van de kerk (Woordverkondiging) en de 'handen' van de kerk (de hulpverlening) nauw op elkaar aansluiten.

De projecten die Bijzondere Noden met de opbrengst van de najaarscollecte wil financieren zijn: het financieel bijdragen aan een middelbare school in Nigeria, het verlenen van studiebeurzen aan studenten van de theologische school op Bali en het leveren van een financiële bijdrage aan het werk van de stichting 'Lentera', die Papoea's opleidt tot piloot om zo de (zendings)kerk te dienen.

Bij het werk van ZGG ligt de nadruk op de Woordverkondiging. Ter ondersteuning daarvan zijn er op de velden verschillende diaconale projecten. Dit jaar heeft ZGG de volgende projecten geselecteerd voor de najaarscollecte: de ondersteuning van een bureau voor psychosociale hulp in Oost-Azië, vrouwen- en alfabetiseringswerk in Nigeria en gezondheids- en alfabetiseringswerk in Guinee.

We vragen u vriendelijk om uw bijdrage aan dit belangrijke werk te geven. Ook willen we u vragen om uw gaven vergezeld te doen gaan met uw gebed.

Zending Gereformeerde Gemeenten
Deputaatschap Bijzondere Noden

■ LANDELIJKE BIJENKOMST JEUGDHULPVERLENING

Op de vorige Generale Synode kreeg DMZ de opdracht mee onderzoek te doen naar de wenselijkheid en mogelijkheden identitair gebonden jeugdhulp te verlenen.

Alle kerkenraden hebben een vragenlijst ontvangen en de meeste hebben die lijst ook ingevuld geretourneerd.

Om de huidige stand van zaken voor het voetlicht te brengen wil DMZ de kerkenraden graag

ontmoeten op een landelijke bijeenkomst die op **zaterdag 28 september** van 10.00 tot 13.00 uur gehouden zal worden in Amersfoort.

Als u zich nog niet hebt aangemeld, wilt u dat dan z.s.m. doen bij bagteresch@kliksafe.nl?

■ VERKOPINGEN

Apeldoorn

Actiemarkt, te organiseren vanuit de Geref. Gemeente te Apeldoorn, op **zaterdag 21 september**, van 10.00-15.30 uur, bij de Jacobus Fruytierschool, Anklaarseweg 7, aldaar. Voor de kinderen zijn er

verschillende activiteiten. De opbrengst is voor de zending onder de Mogofin, vervolgde Christenen in het Midden-Oosten en de nieuwe Jeugdbondactie 'In het oog in het hart'

Barneveld

Op **zaterdag 28 september** hoopt de vrouwenvereniging Fébe te Barneveld haar najaarsverkoop te houden in en bij het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Barneveld-Zuid, Ds. E. Franzenlaan 6. De verkoop duurt van 9.30-15.00 uur. De opbrengst is voor de zending en evangelisatie.

Puttershoek

Op **zaterdag 5 oktober**, van 10.00-14.00 uur, organiseert de zendingskrans Wees een Zegen uit Puttershoek haar jaarlijkse verkoop. Voor groot en klein worden er spelletjes georganiseerd. De opbrengst is t.b.v. zending en evangelisatie.

■ ZANGAVONDEN

Aalburg

Koor- en samenzangavond (en CD-presentatie) op **zaterdag 28 september**, aanvang: 19.30 uur, in het nieuwe kerkgebouw van de Hervormde gemeente te Aalburg, Oude Kerkstraat, m.m.v. mannenkoor De Lofzang uit Goes, organist Jos Oreel, het gemengd koor Zingt des Hoogsten Lof en organist Piet de Vries. Leiding en appelwoord: evangelist J. Krijgsman. Collecte voor evangelisatiepost Simon de Looier te Amsterdam. De CD-opbrengst is t.b.v. schulddelging nieuw kerkgebouw Gereformeerde Gemeente te Aalburg.

Barneveld

Zangavond/CD-presentatie op **zaterdag 28 september**, aanvang: 19.30 uur, in de Oude Kerk in Barneveld. M.m.v. het mannenkoor Jubilate Deo en het jong gemengd koor Laudate Deum uit Apeldoorn, en de musici die aan de CD-opname hebben meegewerkt. Appelwoord door dhr. W. van Kempen, voorzitter van Helpende Handen. Collecte voor de nieuwe serie catechisatielessen.

Dirksland

Zangavond op **zaterdag 28 september**, aanvang: 19.30 uur, t.g.v. 30-jarig bestaan van Dirkslands mannenkoor in de kerk van de Geref. Gemeente te Dirksland, Mozartsingel 2, m.m.v. het Dirkslands mannenkoor, het jongerenkoor Cantilena uit Werkendam, enkele instrumentisten en een solist. Collecte voor ZGG.

Genemuiden

Zangavond (met presentatie CD) m.m.v. van mannenkoor Harpe Davids te Ge-

nemuiden op **zaterdag 28 september**, aanvang: 19.30 uur, in de Jachin en Boaz kerk te Genemuiden. CD is dan te koop voor € 15,- en te bestellen via www.harpedavidsgenemuiden.nl

Terwolde-de Vecht

Orgel-, koor- en samenzangavond op **zaterdag 12 oktober**, aanvang: 19.00 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Terwolde-de Vecht, Avervoordseweg 32, m.m.v. de bovenstemgroep Noord-Oost Veluwe, het kinderkoor De jonge stem en enkele instrumentisten. Collecte t.b.v. Bond tegen vloeken. Appelwoord door dhr. Leune.

Zaltbommel

Koor- en samenzangavond in het kader van 40 jaar evangelisatie Tilburg op **zaterdag 28 september**, aanvang 19.30 uur, in de Maartenskerk te Zaltbommel, Kerkplein 1, m.m.v. meisjeskoor Seba uit Krimpen a/d IJssel en mannenkoor Groot-Rotterdam. Meditatie door ds. M.J. van Gelder, appelwoord door evangelist H.J. van den Boogaart. Collecte t.b.v. evangelisatiepost Tilburg.

■ KORENCONCERT IN GOES

De Bond van zangverenigingen van de Gereformeerde Gemeenten, regio Zeeland, organiseert op **zaterdag 21 september** een minibondsday in de Grote of Maria Magdalenakerk te Goes. Aanvang: 19.00 uur. Medewerking verlenen: Koorgroep 1:

Gemengde koren uit: Goes, Kapelle-Biezeling, Middelburg, Krabbendijke, Rilland-Bath, St. Maartensdijk en Arnemuiden, dirigent: Marco Sturm en organist: Jos Oreel.

Koorgroep 2:

Gemengde koren uit: Arnhem, 's-Gravenpolder, Tholen en Vlissingen, dirigent: Paul Heijboer en organist: Jos Oreel.

Koorgroep 3:

Jeugdkoren uit: Terneuzen, Rilland-Bath, Krabbendijke en Middelburg-Zuid, meisjeskoor 'Mattithja' uit Krabbendijke, dirigent: Johan Gerritsen van der Hoop en organist: Martin Weststrate.

Koorgroep 4:

Mannenkoren uit: Krabbendijke en Middelburg, dirigent: Cees van Steenhoven en organist: Martin Weststrate.

■ VOORTGANG NOODHULP SYRIË

De burgeroorlog in Syrië is nog steeds dagelijks nieuws. De stroom vluchtelingen uit Syrië naar de buurlanden groeit elke dag. De nood van de vele mannen, vrouwen en kinderen van alle leeftijden is ontzettend. Het einde van de strijd is helaas nog niet in zicht.

De hulp aan de Syrische vluchtelingen in de omgeving van de stad Irbid komt goed op gang. In Jordanië hebben 1000 families buiten de vluchtelingenkampen een voedselpakket ontvangen en een vervolproject is reeds gestart. De hulp in de kampen is vooral gericht op moslimgezinnen, de hulp buiten de kampen op die gezinnen, die hulp het hardst nodig hebben, waaronder ook christelijke gezinnen.

Met onze verschillende contacten in Libanon, Syrië en Jordanië is overleg gepleegd over de meest noodzakelijke hulp, waaronder ook met de stichting Ismaël. De berooide vluchtelingen kunnen eigenlijk alles gebruiken, omdat ze op de vlucht uit Syrië alleen het meest nodige mee konden nemen. De hulp is daarom gericht op de eerste levensbehoeften, in de vorm van voedselpakketten of geld

om te kunnen overleven. Verder wordt hulp gegeven voor medische zorg, die een vluchteling alleen tegen betaling kan krijgen. Ook het verstrekken van kleding behoort tot de gegeven hulp aan de vluchtelingen.

Ondanks de moeilijke economische en financiële situatie van dit moment mocht het deputaatschap al ongeveer € 400.000,- aan giften en collecten ontvangen, waarvoor we u, na de Heere, hartelijk dankzeggen.

Giften zijn nog steeds van harte welkom op gironummer 307447 t.n.v. Bijzondere Noden o.v.v. "Noodhulp Syrië". Bij voorbaat zeggen wij u hartelijk dank voor uw medeleven.

L. van der Maas, algemeen secretaris
Bijzondere Noden

tenburg; Leerdam 15.00 uur ds. W.J. Karels; Leiderdorp 10.00 en 16.00 uur stud. H. van der Heiden; Lelystad 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Lisse 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Marknesse 9.30 en 14.30 uur stud. W.A. Zondag; Melissant 14.30 uur ds. J. Schipper; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 19.00 uur ds. G. Clements; Moerkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 uur ds. G.J. van Aalst; Nieuw-Beijerland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. S.W. Janse en 18.30 uur ds. C. Harinck; Nieuwer ter Aa 10.00 en 19.00 uur ds. M. Mondria; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. A.J. Gunst; Nijkerk 9.30 en 14.30 uur ds. G. Beens; Nisse 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 9.30 en 18.00 uur stud. H.A. van Zetten; Oostkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck en 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Ouddorp 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. Schipper; Poederoijen 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Puttershoek 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 17.00 uur (H.D.) ds. G.J. van Aalst; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur (bev. ambtsdr.) ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J. van Laar; Rilland-Bath 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. J. Mijnders en 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 16.00 uur ds. H. Paul; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 19.30 uur ds. M. Joosse; Sint Annaland 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Sint Philipsland 14.30 uur ds. S. Maljaars; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 en 15.30 uur ds. B. Labee; Spijkenisse 16.30 uur ds. J. Driessen; Sprang-Capelle 17.00 uur ds. M.J. van Gelder; Stad aan 't Haringvliet 14.30 uur ds. E. Bakker; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Vlaardingen 19.00 uur ds. L. Terlouw; Vlissingen 9.30 en 15.30 uur stud. P.G. Heijkamp; Waarde 9.30 en 18.00 uur stud. H. Brons;

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 22 SEPTEMBER 2013

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur ds. M.J. van Gelder; Alphen a/d Rijn 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Hoogerland; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam-Noord 16.30 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp; Apeldoorn 17.00 uur ds. J.M. Kleppe; Arnhem 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. A. Schreuder; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 uur ds. J.M. Kleppe; Benthuizen 18.30 uur stud. P.D. den Haan; Berkenwoude 19.00 uur ds. B. van der Heiden; Bodegraven 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 18.30 uur ds. B. Labee; Borssele 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Boskoop 9.30 en 16.00 uur stud. P.D. den Haan; Brakel 14.30 uur ds. M. Karens; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Deventer 17.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 17.00 uur ds. P. van Ruitenburg; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Eindhoven 10.30

en 15.30 uur ds. R. Kattenberg; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 18.00 uur stud. W.A. Zondag; Enter 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 18.00 uur ds. H. Hofman; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; 's-Gravenzande 9.30 uur ds. B. van der Heiden; Haamstede 18.30 uur stud. P.G. Heijkamp; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Hoofddorp 18.30 uur stud. H. van der Heiden; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Hoogvliet 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kamperland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Kapelle-Biezeling 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Katwijk aan Zee 10.00 uur ds. J. Driessen; Kootwijkerbroek 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 18.30 uur ds. G.J. Baan; Krabbendijke 9.30 (bev. ambtsdr.) en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Rui-

Wageningen 10.00 uur ds. P. van Ruiten-
burg en 15.30 uur ds. A. Verschuure;
Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M.
Karens; Westkapelle 9.30 (H.A.) en 14.30
uur ds. G.J.N. Moens; Wierden 18.30 uur
ds. A. Schreuder; Woerden 10.00 uur ds.
M.J. van Gelder en 15.30 uur ds. P. Mul-
der; Wolphaartsdijk 14.00 uur stud. H.
Brons; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C.
van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds.
J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en
18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht
9.30 en 14.30 uur ds. H. Hofman; Zwolle
19.00 uur ds. A. Schot.

■ DINSDAG 24 SEPTEMBER 2013

Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; Nij-
kerk 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Poede-
roijen 19.30 uur ds. M. Mondria; Rhenen
19.30 uur ds. F. Mulder; Rotterdam-Cen-
trum 19.45 uur ds. A.J. de Waard; Sint An-
naland 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden;
Urk 19.30 uur ds. J. van Belzen.

■ WOENSDAG 25 SEPTEMBER 2013

Aalst 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Am-
sterdam-Noord 19.30 uur ds. M. Karens;
Beekbergen 19.30 uur ds. G. Bredeweg;
Berkenwoude 19.30 uur ds. A. Schot; De
Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven;
Goudswaard 19.30 uur ds. W. Silf-
hout; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur
ds. W.J. Karels; Hilversum 19.45 uur ds. M.
Joosse; Hoogeveen 19.30 uur ds. P. Melis;
Kortgene 19.30 uur ds. E. Bakker; Leer-
dam 19.30 uur ds. G. Mouw; Melissant
19.30 uur ds. G. Beens; Nieuwdorp 19.30
uur ds. M. Mondria; Oosterend (Texel)
19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Opheusden
19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes
19.30 uur ds. J.S. van der Net; Poortugaal
19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Scherpenzeel
19.30 uur ds. A. Verschuure; Sint Philips-
land 19.30 uur ds. J. van Belzen; Slied-
recht 14.15 uur (huw.bev.) ds. A.T. Huij-
ser; Vlaardingen 19.30 uur ds. K. Boeder;
Wageningen 19.30 uur (voor de zending)
ds. L. Terlouw; Zwijndrecht 19.30 uur ds.
A. Vermeij.

■ DONDERDAG 26 SEPTEMBER 2013

Bodegraven 19.30 uur ds. J.J. van Eke-
veld; Brakel 19.30 uur ds. L. Blok; Dinte-
loord 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Hendrik-
Ido-Ambacht 19.45 uur ds. M. Joosse;
Kampen 19.30 uur ds. J. IJsselstein;
Kruiningen 19.30 uur ds. J. van Belzen;
Mijdrecht 19.30 uur ds. J. van Rijswijk;
Naaldwijk 19.45 uur ds. W. Silfhout; Nun-
speet 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot;
Ooltgensplaat 19.30 uur ds. G.J.N. Moens;
Ouddorp 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer;
Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. A.
Verschuure; Spijkenisse 19.45 uur ds. M.
Mondria; Sprang-Capelle 19.30 uur ds.

A.B. van der Heiden; Yerseke 14.45 uur
(huw.bev.) ds. C. van Krimpen; Zeist 14.00
uur (huw.bev.) ds. J.J. van Ekeveld; Zwolle
19.30 uur ds. F. Mulder.

■ VRIJDAG 27 SEPTEMBER 2013

Barneveld-Centrum 14.15 uur (huw.bev.)
ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 14.00 uur
(huw.bev.) ds. G. Bredeweg; Dirksland
14.15 uur (huw.bev.) ds. J. Schipper; 's-
Gravenpolder 14.45 uur (huw.bev.) ds.
S.W. Janse; Hardinxveld-Giessendam
13.45 uur (huw.bev.) ds. W.J. Karels; Kam-
pen 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. IJsselstein;
Naaldwijk 12.45 uur (huw.bev.) ds. A.
Schot; Nieuw-Beijerland 14.00 uur (huw.
bev.) ds. A. Vermeij; Opheusden 15.00 uur
(huw.bev.) ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk
13.15 uur (huw.bev.) ds. G.J. van Aalst;
Scherpenisse 14.00 uur (huw.bev.) ds. E.
Bakker; Terneuzen 14.30 uur (huw.bev.)
ds. R.A.M. Visser; Yerseke 14.45 uur (huw.
bev.) ds. C. van Krimpen.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 22 SEPTEMBER 2013

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alk-
maar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan;
Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30
en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Em-
men (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur
evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Ach-
ter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang.
S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat
105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van
den Boogaart.

■ EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar:

Evangelisatiepost 'Bij de Bron', Willem
Buytewechstraat 2, 1816 GL Alkmaar; sa-
menkomsten iedere zondag om 10.00 en
16.30 uur.

U bent hartelijk welkom op onze post.
Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag
van 11.00 – 15.00 uur.

Tel. 072-5129195

email info@bijdebronalkmaar.nl

website www.bijdebronalkmaar.nl

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; Evangelisatiepost
Bij Simon de Looier; Looiersgracht 70-72.
Tel. 020-6227742.

Samenkomsten iedere zondag 10:30 uur
17:00 uur. U bent van harte welkom in
onze evangelisatiepost.

Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag
van 10:00-12:00 uur en 12:30-16:00 uur.

U kunt bij ons ook CD's en boeken kopen.
Door uw aankoop steunt u het evangeli-
satiwerk. Telefonisch of per mail bestel-
len kan ook: 0252-419560;
cvleenen@kliksafe.nl

Bekijk ook eens onze site:
www.bijsimondelooyer.nl

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw
Prinsesselaan 6-l te Emmen; samenkom-
sten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.
Inloophuis de Hoeksteen: Kolhoopstraat
24, Emmen. Openingstijden: elke dins-
dag, donderdag, vrijdag en zaterdag-
middag van 13:30 tot 16:30 uur. Tel. 0591
- 653915

www.inloophuisdehoeksteen.nl

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw
Achter de Hoven 2-c; samenkomsten ie-
dere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Op vakantie in Friesland? Welkom in
onze inloop, die geopend is op donder-
dag en vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en
zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur. Bekijk
ook eens onze site: [www.inloophuisach-
terdehoven.nl](http://www.inloophuisachterdehoven.nl)

Merksem:

Evangelist A. van Setten; protestants
centrum "De Bron", Jaak de Boeckstraat
21-23; samenkomsten iedere zondag om
10.00 en 17.00 uur.

U bent ook hartelijk welkom in het in-
loophuis, geopend van dinsdag t/m vrij-
dag van 13.00-16.00, donderdagavond
van 18.00-21.30 uur en zaterdag van
10.30-13.00 uur.

Rotterdam:

Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouw-
straat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-
Charlois. Kom eens langs, u bent hartelijk
welkom. De inloop is geopend van dins-
dag tot en met zaterdag tussen 10.00 en
16.00 uur.

Tilburg:

Kerkruimte: Offenbachstraat 105 Tilburg.
Zondagse samenkomsten om 10.00 en
18.30 u.

Het inloopcentrum: Het Kruispunt, is ge-
opend op di en wo van 14.00-17.00 u. Do
van 10.00-17.00 u. Vr van 10.00-15.00 u. U
bent van harte welkom.

Den Haag:

Inloophuis 'Het Kompas': Apeldoorn-
selaan 228, Den Haag.

Openingstijden: dinsdag 10.00 - 16.00
uur; woensdag 10.00 - 13.00 uur; donder-
dag t/m zaterdag 10.00 - 16.00 uur.

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Nunspeet geeft met droefheid kennis dat de Heere uit het midden van de gemeente heeft weggenomen de heer

Nicolaas Jan de Goffau

in de leeftijd van 87 jaar

Van 9 april 1971 tot 31 december 1987 heeft hij onze gemeente met getrouwheid en in eenvoudigheid in het ambt van diaken mogen dienen.

De Heere gedenke mw. J. de Goffau-Nagelkerke, haar kinderen en kleinkinderen in dit grote verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, ds. A. Schot, preses
J. van Buuren, scriba

Nunspeet, 15 september 2013

Tk Krimpen ad IJssel:
mooi **appartement**
€ 139.000 n.o.t.k. tel: 06-14947818

TE KOOP TEGEN SCHERPE PRIJS

Royale 6-persoons bungalow
in de bossen van Beekbergen
Eigen bostuin; klein, rustig park

Info: 055-5786893 / 06-47004637
www.vakantiehuisverkoop.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

BED & BREAKFAST
"ALBLASSERWAARD"
Kom genieten van de Alblasserwaard
en de randsteden
En boek een B&B in Sliedrecht.
Inl. c.h.es@hetnet.nl / 0184-634267

0182-35 15 20
voor de Krimpenwaard
Gouda & omstreken

Speksnijder Begrafenisverzorging

www.speksnijderbegrafenisverzorging.nl

Aangeboden: voor de woe-mi
regio Middelburg PBG begeleiding
voor kind / oppas / huishoudelijke
hulp of voor de ma regio Tholen PGB
begeleiding voor kind / oppas
/ huishoudelijke hulp.
Bel: 06-51616681.

SCHOONHOVEN ZILVERSTAD

JA, IK WIL...

EEN RIKKOERT RING GRATIS

SETPRIJS INCL.
DIAMANT € 1840,-
De voordeligste ring
GRATIS
U betaalt
€ 995,-*
* Prijswijzigingen voorbehouden.

RIKKOERT
SCHOONHOVEN'S
JUWELIERSHUIS

Huismerk: keuze uit meer dan 200 modellen.

UNIEKE TROUWRINGENGALERIE met meer dan 1000 ringen.

Exclusief dealer van o.a.: Acredo, Aller, Colom, Desiree, Martinshof, Saint Maurice.

Alle overige merken 10% KORTING: m.u.v. Acredo

HAVEN 1-13
SCHOONHOVEN
TEL. (0182) 38 26 51
BURG. ROOSSTR. 22
LEKKERKERK
TEL. (0180) 66 14 90
INFO@RIKKOERT.NL
WWW.RIKKOERT.NL

Voor accommodaties en autoverhuur
in Canada, ga naar
www.CanadianHolidayRentals.ca

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begrafenisonderneming

Barnveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel
Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

**Te koop: Sfeervol jaren '30 huis
in GOUDA met vier slaapkamers
en tuin op het zuiden, 95 m².**
Prijs: € 169.000. Meer info en foto's,
kijk op Jaap.nl: Karekietstraat 35
of bel 0640054206.

Psychologiepraktijk Van Pelt

Behandeling van volwassenen
met psychische problemen

Rozenhof 33-303 • 3311 JT Dordrecht
T 078-2000250 • E info@praktijkvanpelt.nl
www.praktijkvanpelt.nl

Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon
TEGELOUTLET
veel keuze, vanaf
€ 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

Agathos

- Nette **hulp** bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg** ondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

**D.V. november a.s. verschijnt
ds. Th. van der Groe:
'De toetssteen der ware
en valse genade' ca. € 59,50
ds. Mc. Cheyne:
'Bron van Zaligheid' ca. € 29,90**

Boekhandel - uitgeverij
van Wijngaarden
Vliegersvelderlaan 15
3771 XE Barneveld
Tel. 0342-417335

Begrafenisonderneming H. de Jongh
De Jongh P.H. van der Leer
D.D.E. Melieste

*Voor een waardige en stijlvolle
verzorging van alleen begrafenissen.*

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611154
Waardenburg 0418 - 652039
Werkendam 0183 - 701017
Papendrecht 078 - 6412740

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Te huur Zuna

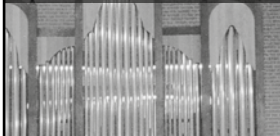
bungalows v.a.g.v met veel rust en ruimte in vertrouwde sfeer .
Nu okt. € 80,- p/w. Nov. € 70,- p/w
Dec. € 60,- p/w alle prijzen zijn excl.
m.u.v schoolvak. Bel voor info
0548-512790 of kijk op
www.vakantieoordholsappel.nl

www.casafamiliasalland.nl

Er even tussenuit in de herfstvakantie. Rust, ruimte, ...genieten vlakbij de Holterberg. Kijk op onze site voor meer informatie. In de herfstvakantie is er een recreatieteam voor de jeugd.

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

begrafenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begrafenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwelijk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste **hulp** aan
kinderen, jongeren en **volwassenen** met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Traumatische ervaring(en)
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autisme Spectrum Stoornis

Voor meer informatie of aanmelding:

078 - 69 32 808

Adres: Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

DV Zaterdag 2 november

Psalmzangavond

Grote Kerk Dordrecht

m.m.v. Betuwse

Bovenstemgroep,

Dirkslands Mannenkoor
& Mannenkoor David, Lisse

Orgel: Peter Wildeman

Meditaties tussendoor:

ds. M. Karens

Aanvang: 19.30 uur

toegang vrij, collecte t.b.v. SEZ

Regio Zeeland: 0115 - 61 25 54 / 06 - 18 14 80 08

Bestel via onze nieuwe website de gratis brochure:

'Bevel aan uw huis', of vraag een vrijblijvende offerte aan.

Wij verzorgen alleen begrafenissen

www.bvtollenaar.nl

Barneveldse Begrafenis Vereniging

voor een eervolle, eenvoudige
verzorging van begrafenissen
in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12
www.barneveldsebegrafenisvereniging.nl

uitvaartzorg

G. Mulder

Wij zijn dag en nacht bereikbaar.

Wij verzorgen alleen begrafenissen.

Werkzaam in Woudenberg en omstreken.

Schoolstraat 13 • 3931 HW Woudenberg

06 28698755 • gmuldervanburg@kliksafe.nl

- Trapliften
- Rolstoel- en plafonddliften
- Instapbaden
- Deuropeners
- Drempel-oplossingen
- Verstelbare keukens

Maximaal mobiel in uw eigen huis

LBWN adviseert en levert de passende faciliteiten om woningen levensbestendig te maken, waardoor een huis zo lang mogelijk 'thuis' kan zijn.

Oplossingsgericht van huis uit

LBWN
VAN BREUGEL

Oosteinde 11 R - 2991 LG - Barendrecht
088-497 00 00 - info@lbwn.nl - www.lbwn.nl

Woning
aanpassing

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

GARDEREN EN PUTTEN.
Te huur, op rustige parken,
vakantiewoningen t/m 14 pers.
Inl. c.h.es@hetnet.nl / 0184-634267

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

O.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie
faalangst · fobie · gedragsproblemen
identiteitsproblemen · lichamelijke
spanningsklachten · negatief zelfbeeld
onzekerheid · opvoedingsproblemen
paniek · piekeren · PDD-NOS
relatieproblemen · slaapproblemen
somerheid · spanning · stress
syndroom van Asperger

Informatie en aanmelding via:
T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in: Ridderkerk, Barneveld en Meteren

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begravenisondernemingtreur.nl
info@begravenisondernemingtreur.nl

Begravenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

Te huur:
2 ruime bovenverdiepingen van
ca. 70m² per verdieping.
Elk voor 1 pers. Keuken, zitkamer,
slp.kamer. In **Kootwijkerbroek**.
Info:0342-442953.

Begravenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

**Begravenisverzorging
Van der Vliet**
Voor een stijlvolle begrafenis.
in Elspeet en omstreken
G.J. van der Vliet, Boekweitweg 22,
8075 CP ELSPEET
Tel: 0577-492830 of 06-12934519
b.g.g. 06-53432144
Dag en nacht voor u bereikbaar.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

**AMELAND-TERSCHELLING-
BAKKEVEEN(fr) OMMEN-
HARDENBERG**
chalets/stacars v.a €140 p.w.
Tel. 0512-516096
www.vdsluisvakanties.nl
Profiteer! U kunt ook weer
reserveren voor 2014!

**Begravenisverzorging
I. Janssen**

Dag en nacht bereikbaar op
0113 - 33 09 36
06. 53 23 73 20

*Dienstverlening in geheel
Zeeland*

www.begravenisverzorging-janssen.nl
Havikskruid 10, 4421 MN Kapelle

Wij verzorgen geen crematies

Luxe fotokaarten
voor elke gelegenheid
Scherpe prijs voor uw eigen
vereniging en/of goede doel.
www.scheurfotokaarten.nl

Alle nieuwe titels
www.deroeboeken.nl
078 - 6124081

Getuigen van de Enige Naam
Ds. C. Vogelaar

Ds. C. Vogelaar was predikant
van de Gereformeerde
Gemeenten van Zwolle

In deze prekenbundel
zijn acht preken
opgenomen die gaan over
dienstknachten van God, die
in afhankelijkheid en in
opdracht van de Koning van
de Kerk mochten wijze op de
enige Naam onder de hemel
gegeven tot zaligheid.

Nu slechts € 9,95
incl verzenden

Te bestellen via
bartenjd@kliksafe.nl en **0522-464408**

Tweedehands aanbieding

Ds. C. Tuinman
Catechismus twee delen € 95,00

Ds. W.C. Lamain Stille uren € 16,90

Ds. J. v. Laren 52 pred. € 67,50

Justus Vermeer Oefeningen € 75,00

Ds. Abr. Hellenbroek
5 delen Hooglied € 195,00

Ds. Fr. Ridderus Lijden en
sterven van Christus € 55,00

Uit de Schat des Woords
preken vier jaargangen € 95,00

Ds. H.F. Kohlbrugge deze preken
over Nicodemus Rom. 8:32 € 14,50

Ds. Sim. Simmonides der zwakken
Leidsman aan de Heeren Heilige
Tafel Avondmaal € 14,50

Ds. A. Verhagen
Catechismus € 75,00

Ds. Jac. Durham
Hemel op de aarde € 45,00

Hermanus v.d. Hoven
Een trouwe Wachter € 14,50

Ds. G.F. Gez. Meerburg
Catechismus preken 2 delen € 95,00

Ds. A. Comrie Verh. des
Zaligmakende Geloof € 32,50

Ds. Chr. v.d. Poel Zeven Gouden
Kandelaren preken € 27,50

Ds. Lamain
pred. Openb. 6-15 € 4,50

Ds. M. Hofman pred. Jes. 9:9 € 4,50

P. Stuit, Azaliastraat 26
4261 CW Wijk en Aalburg
Tel. 06-17261506

NIEUW

Pieter Rouwendal Verantwoordelijkheid en verkiezing

Een harde noot

Hoe kan ik verantwoordelijk zijn als God alles besluit en bestuurt? Dat is een harde noot waarop velen hun tanden stukbijten. In dit boek wordt geprobeerd deze noot te kraken door aan te tonen dat verantwoordelijkheid en verkiezing niet met elkaar strijdig zijn. De Dordtse Leerregels vormen daarbij de leidraad.

'Van harte aanbevolen voor catechese, verenigingen, hbo-godsdienstopleidingen, voor bespreking in de kerkenraad en ter voorbereiding van de huisbezoeken en voor bespreking in studentenverenigingen.' I.A. Kole

'... zeer inzichtgevend ... een mooi en goed toegankelijk boekje over een belangrijke vraag.' Ds. W. Visscher

€12,50

ISBN: 9789491583162
omvang: 126 pag.

Verkrijgbaar in de boekhandel

Brevier

www.brevieruitgeverij.nl

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

*De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.*

PRAKTISCH VOOR CATECHISANT EN CATECHEET

ds. C. Hogchem

LEESBOEK BIJ DE BELIJDENISCATECHISATIE

Openbare belijdenis des geloofs is een ernstige zaak; de voorbereiding daarop ook. Het gaat immers over de leer die naar de godzaligheid is! Dit Leesboek bij de belijdeniscatechisatie kan gebruikt worden naast *de Korte lessen over Kort Begrip* van ds. G.H. Kersten. Het is niet alleen bedoeld voor ieder die zich nader wil bezinnen op de behandelde onderwerpen tijdens de belijdeniscatechisa-

tie, maar óók erg leerzaam voor al degenen die reeds openbare belijdenis hebben afgelegd.

Het is zodanig opgebouwd dat het voor verschillende niveaus bruikbaar is. Aan de orde komen niet alleen de vragen en antwoorden van het Kort Begrip, maar ook datgene wat daarmee in verband staat. Zoals de vragen die gesteld worden bij het afleggen van openbare belijdenis, en het ontstaan van de belijdenisgeschriften. Daarnaast is gewerkt met verduidelijkende voorbeelden en verdiepende opmerkingen.

Geb. 248 blz.

Prijs:

24,50

verkrijgbaar bij de boekhandel

Uitgeverij Boekhandel

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

Jubileumvoordeel

bij

terdege

30
jaar

Neem 'n jaarabonnement

en krijg een creatief pakket* van Eline's Huis cadeau!

* Het creatief pakket bestaat uit het homedecoratieboek Eline's Huis en materiaal (bolletjes haakkatoen, set bandjes en lintjes), om direct aan de slag te gaan met één patroon uit het boek.

Kies uw
jubileum-
voordeel
en vul de bon in!

Ja, ik doe mee met de jubileumactie en kies voor

- Jaarabonnement € 7,20 per maand + creatief pakket cadeau t.w.v. € 30,-.
- Jaarabonnement € 7,20 per maand met € 20,- korting. U betaalt het eerste jaar slechts € 5,49 per maand.
- 3 maanden voor € 22,25*.

Naam:

Adres:

Postcode:

Plaats:

Tel.:

E-mail:

IBAN/rek.nummer:

Handtekening:

Uiterste ingangsdatum is 20 november 2013.

Hierbij machtig ik Terdege om het abonnementsgeld via incasso af te schrijven van mijn rekeningnummer. * Het abonnement van 3 maanden is een tijdelijk abonnement dat automatisch stopt. Het jaarabonnement loopt tot wederopzegging. Ik heb in het laatste halfjaar geen (proef)abonnement gehad. Kijk voor de abonnementsvoorwaarden en de privacystatement op www.erdeeservice.nl. Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar Terdege, Abonneeservice, Antwoordnummer 1039, 7300 VB Apeldoorn.

M SAAMB

terdege Voor elk moment in je leven

